

Скрыжаванне цудадзеястваў

Адзін за адным адбыліся два фестывалі аматарскага мастацтва – V Рэспубліканскія "Тэатральныя скрыжаванні" ў Слуцку і XV Абласныя "Слоніўскія цудадзеяствы", што яднаюць узорныя дзіцячыя тэатры.

— У Слуцк, які сёлета святкуе 1020 гадоў, з'ехаліся найлепшыя аматарскія тэатры з усёй краіны. — распавёў заслужаны артыст Беларусі, лаўрэат спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь “За духоўнае адраджэнне”, прафесар **Уладзімір Мішчанчук**. — Прыняць такую колькасць удзельнікаў — вялікая справа. Я бываю на многіх нашых форумах, конкурсах, аглядах — паўсюль сустракаю папраўдзе бездакорную арганізацыю, усё працуе без збояў, бы добра адладжаны механізм. А якая сяброўская, гасцінная атмасфера! Здзівіла і ўзрадавала цікавасць публікі: на кожным паказе — паўнуткая зала Палаца культуры. На другім паверсе ў фае кожны калектыў паказваў сваю візітоўку. Цудоўна, што ўсе бачылі адно аднаго, маглі нечаму павучыцца ў сваіх калег. Фестываль у чарговы раз даказаў: тэатр жывы, жыве і будзе жыць. У аматарскіх суполках займаюцца людзі таленавітыя — не горшыя, чым у прафесійных калектывах, і краіна дае ім магчымасць развівацца, рэалізоўваць свой творчы патэнцыял.

Некаторыя спектаклі я глядзеў не першы раз, бо прысутнічаў на раённых, абласных аглядах. Пасля кожнага паказу адбываюцца абмеркаванні, кіраўнікам даюцца парады: якія трэнінгі праводзіць, да якога рэпертуару звяртацца. І да нашых заўваг прыслухоўваюцца, штосьці змяняюць, каб стала лепей.

Сярод сёлетніх пераможцаў — “Васіль і Ганна” паводле Івана Мележа тэатра “Штурх” з Жодзіна. Камедыя Задорнава “Апошняя спроба” калектыву “Славуціч” з Ваўкавыска ўвогуле магла б упрыгожыць сцэну прафесійнага тэатра. Бо ў ёй сышлося ўсё — ад сцэнічнай культуры да музычнага афармлення. Пад назвай “Не наракай” хаваўся дударэўскі “Вечар”. Я сам рыхтую ролю Гастрыта ў Купалаўскім і штосьці ад артыстаў тэатра імя Уладзіслава Галубка са Слуцку нават узяў сабе на заметку. Ды глыбіні душы закруціла “Ленінградская сімфонія” з Магілёўскага Палаца культуры. Дарэчы, у спектаклі ўдзельнічала шмат моладзі — гэтак жа, як і ва “Удовіным параходзе” народнага тэатра шумілінскага РДК з Віцебшчыны. “Сон на кургане” Янкі Купалы, увасоблены 136-й мінскай сярэдняй школай, уразіў добрым спалучэннем пластыкі і слова.

Багатай была пазаконкурсная праграма: дыпломны “Двор майго дзяцінства” Мінскага каледжа мастацтваў, “Навучы мяне лётаць...” тэатра “Пілігрым” з Полацка і заключным акордам — мюзікл “Гур’янаў” Маладзёжнага тэатра эстрады з **Русланам Чарнецкім** у галоўнай ролі. Удзел міністра культуры стаў лепшым майстар-класам, падкрэсліў важнасць аматарскага тэатральнага руху. Нашы народныя калектывы звяртаюцца да добрай драматургіі, што выходзіць духоўна, высокі патрыятызм, чалавечую годнасць, станаўленне асобы. Бо тэатр — гэта навука, як жыць і любіць. Асабліва для нашай моладзі.

Дацэнт Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, старшыня рэспубліканскай экспертнай камісіі Міністэрства культуры па тэатральным і цыркавым мастацтве **Віталь Катавіцкі** працаваў у журы абодвух фестываляў. І звярнуў увагу на пэўныя тэндэнцыі, што адбываюцца ў беларускіх аматарскіх тэатрах.

— Вельмі ўзрос акцёрскі ўзровень, — гаворыць Віталь Уладзіміравіч. — Прычым як дарослых, так і дзяцей. Уразіла тое, што ў абодвух фестывалях удзельнічалі

даволі вялікія калектывы — па 20-25 чалавек. Удзельнікі — самага рознага ўзросту: у тым жа Слуцку былі і тыя, хто займаецца па 30 гадоў, і маладыя пачаткоўцы. Гэта сведчыць, што людзі розных прафесій і сямейнага стану не проста цікавяцца тэатрам, а знаходзяць час аддаваць яму частку свайго жыцця, укладаць у працу над спектаклямі сілы, творчую энергію. Душу. Прыемна, што аматарскія тэатры засвойваюць новыя стылі, добра выкарыстоўваюць пластыку, здольную ўпрыгожыць сцэнічнае рашэнне, звяртаюцца да нетрывіяльных рэжысёрскіх ходаў. Радуе сама культура пастановак, якая ахоплівае не толькі ўласна рэжысуру і акцёрскае ўвасабленне, але і працу з касцюмам, рэквізітам — паўсюль адчуваецца прафесійны падыход.

Дарэчы, у Слоніmsкім драматычным тэатры правялі эксперымент: галоўны рэжысёр Васіль Сявец паставіў сумесны спектакль з Узорным тэатральным калектывам “Купалінка” тамтэйшай дзіцячай школы мастацтваў. І ўзяў не якую-небудзь казку для маленькіх, а знакамітую п’есу Аляксея Дударова “Не пакідай мяне”. Гэта апавед пра Вялікую Айчынную, заснаваны на дакументальных фактах і прысвечаны тайнай аперацыі ў час вызвалення Беларусі — падзвігу чатырох дзяўчат на чале з капітанам Міхасёвым. Нядзіва, што п’еса стала адной з самых запатрабаваных, зведала безліч увасабленняў, абышла многія не толькі беларускія, але і расійскія тэатры. І раптам — дзеці? Вайскоўца сыграў сам Сявец — вельмі мякка, без залішне ваяўнічай афарбоўкі. А яго падначаленых — цяперашнія школьніцы, 13-14-гадовыя дзяўчаткі. І вядомая гісторыя набыла новае гучанне, яшчэ больш кранальнае, хваляўнічае. Невыпадкова менавіта гэты спектакль прызналі пераможцам фестывалю-конкурсу “Слоніmsкія цуладзействы”.

Такі ўдзел навучэнцаў нароўні з дарослымі прафесіяналамі вымушае згадаць традыцыі колішніх школьных тэатраў, распаўсюджаных у Беларусі з часоў Рэнесансу. І сведчыць пра багатыя магчымасці далейшага развіцця падобнага супрацоўніцтва. Дарэчы, спалучэнне ў адной камандзе прафесіяналаў і аматараў — таксама адна з апошніх тэндэнцый, што закранула розныя віды мастацтва. Дастаткова згадаць разнастайныя тэлешоу, дзе ядналіся спевакі, танцоўшчыкі, фігурысты. Бо гэта дае свой плён для абодвух бакоў! А выйграюць яшчэ і гледачы.

Надзея БУНЦЭВІЧ
Культура. — 2025. — 11 крас. — С. 8.